

IFAU

Institutet för arbetsmarknads- och
utbildningspolitisk utvärdering

Född till chef?

Syskonordningens betydelse för personlighet och yrkesval

Sandra E. Black
Erik Grönqvist
Björn Öckert

RAPPORT 2016:15

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Arbetsmarknadsdepartementet med säte i Uppsala. IFAU ska främja, stödja och genomföra vetenskapliga utvärderingar. Uppdraget omfattar: effekter av arbetsmarknads- och utbildningspolitik, arbetsmarknadens funktionssätt och arbetsmarknadseffekter av socialförsäkringen. IFAU ska även sprida sina resultat så att de blir tillgängliga för olika intressenter i Sverige och utomlands.

IFAU har som policy att en uppsats, innan den publiceras i rapportserien, ska seminariebehandlas vid IFAU och minst ett annat akademiskt forum samt granskas av en extern och en intern disputerad forskare. Uppsatsen behöver dock inte ha genomgått sedvanlig granskning inför publicering i vetenskaplig tidskrift.

Tryckta rapporter kan beställas från IFAU. Kontaktuppgifter och mer information om IFAU och våra rapportserier finns på webbplatsen www.ifau.se

Född till chef? Syskonordningens betydelse för personlighet och yrkesval^a

av

Sandra E. Black^b, Erik Grönqvist^c och Björn Öckert^d

2016-11-01

Sammanfattning

Människors personlighet har stor betydelse för hur det går för dem i livet, både i skolan och på arbetsmarknaden. Men vad bestämmer egentligen personligheten? För att öka förståelsen om familjens betydelse för framgång i livet undersöker vi hur placeringen i syskonskaran påverkar personlighet och yrkeskarriär. Vi visar att storasyskon har bättre social förmåga och större chans att bli chefer än småsyskon. Småsyskon driver däremot oftare eget företag. De äldre syskonens könssammansättning spelar också roll; det är bättre för en lillebror att ha äldre systrar än att ha äldre bröder. Vi finner också att föräldrar tycks engagera sig mindre i barn som är födda senare i syskonskaran: småsyskon läser färre böcker, lägger mindre tid på läxor och tittar mer på teve än storasyskon. Sammantaget visar resultaten att syskonordningen har stor betydelse för personliga egenskaper och yrkesval.

---

^a Rapporten är en populärvetenskaplig version av Black, Grönqvist och Öckert (2016) och den specialintresserade läsaren hänvisas dit för en mer detaljerad redovisning av metod och resultat. Vi är tacksamma för kommentarer från Helena Holmlund, Edwin Leuven, Stefan Schmukle, Frank Sulloway, Helena Svaleryd, samt deltagare vid Society of Labor Economics konferens 2016, Society for Institutional & Organizational Economics konferens 2016 och på seminarier vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Oslo universitetet, Stockholms universitet och Linnéuniversitetet.

^b University of Texas at Austin, IZA och NBER, e-post: sblack@austin.utexas.edu

^c IFAU och Uppsala universitet, e-post: erik.gronqvist@ifau.uu.se

^d IFAU och Uppsala universitet, e-post: bjorn.ockert@ifau.uu.se

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Hur mäts effekten av syskonordning?	6
2.1	Jämförelser av syskon i samma familj.....	7
2.2	Vad studeras och vem studeras?.....	8
2.3	Beskrivande statistik.....	11
3	Det är bättre att vara storasyskon.....	13
3.1	Personlighet	14
3.2	Yrkesval.....	15
3.3	Storebröder eller storasyster?	17
4	Varför är det bättre att vara storasyskon?	19
4.1	Faktorer före eller efter födseln?	19
4.2	Föräldrars engagemang.....	21
5	Slutsatser.....	24
	Referenser	25
	Appendix.....	31

1 Inledning

Hur bestäms egentligen människors personlighet? Är vissa personer födda till ledare? Tidigare forskning visar att personlighetsdrag – exempelvis ledarskapsförmåga och social förmåga – har stor betydelse för bland annat utbildningsnivå och framgång på arbetsmarknaden.¹ Det finns också flera studier som visar att familjen spelar en viktig roll för att forma personligheten (se exempelvis Björklund och Jäntti, 2012; Anger, 2012; Grönqvist, Öckert och Vlachos, 2016). Men även om syskon tenderar att bli mer lika varandra än personer i allmänhet finns ändå stora skillnader i personlighet mellan syskon. Frågan är vad dessa skillnader beror på. Formas personligheten av ordningen i syskonskaran? Spelar det i så fall någon roll för yrkeskarriären? Är förstfödda personer oftare chefer eller driver småsyskon oftare företag? Eftersom syskon har samma genetiska förutsättningar kan studier av syskonordningseffekter öka förståelsen av hur skillnader i uppväxtmiljö inom samma familj påverkar människors chanser i livet.

Att syskonordning kan spela roll för personligheten är inte en ny tanke, utan har intresserat framförallt psykologer länge. Redan 1927 menade Alfred Adler att personlighetskillnader är systematiskt relaterade till födelseordning, och att det äldsta barnet utvecklar ett maktbegär.² Sedan dess har en mängd forskning bedrivits på området. Inom psykologin betraktas födelseordningen numera ofta ur ett evolutionärt perspektiv, där syskon konkurrerar om familjens resurser och föräldrarnas uppmärksamhet genom att differentiera sig (Sulloway 1996). Den förstfödde blir mer ansvarsfull och fokuserad på att vara sina föräldrar till lags, medan yngre syskon blir mer sociala och kreativa för att hitta sin roll i familjen.³

Det finns emellertid relativt lite trovärdig evidens om hur syskonordning påverkar personligheten eftersom det är svårt att mäta dess betydelse. Barn med hög födelseordning finns bara i större familjer. Om det finns andra skillnader mellan familjer med olika storlek, riskerar jämförelser mellan barn med olika

---

¹ Se exempelvis studier av Lindqvist och Vestman (2011); Heckman, Stixrud och Urzua (2006); Heckman och Rubinstein (2001); Borghans, Duckworth, Heckman och Ter Weel (2008); Bowles, Gintis och Osborne (2001).

² Alders hypotes var att det äldsta barnet utvecklar ett maktbegär men lider av detroniseringen vid ankomsten av yngre syskon; att det yngsta syskonet är bortskämt, osjälvständigt och utan empati; att mellanbarnet är ambitiöst och konkurrenskraftigt (Adler, 1927, 1928).

³ Sulloway (1995, 1996) har hypoteser om hur syskonordningen påverkar de personlighetsdrag som ingår i den så kallade femfaktorteorin där personligheten kan beskrivas av de fem dimensionerna: öppenhet, samvetsgrannhet, utåtriktning, vänlighet, och neurotiskhet. Sulloway menar att förstfödda har mer samvetsgrannhet, neurotiskhet, dominans (aspekt av utåtriktning) än syskon av högre ordning, och har mindre vänlighet, öppenhet och sällskaplighet (aspekt av utåtriktning).

plats i syskonskaran att felaktigt tillskriva skillnaderna till enbart syskonordningen. Föräldrarna är också äldre när de får barn med högre födelseordning. Jämförelser av barn med olika syskonordning kan därför felaktigt tillskriva skillnader som beror på föräldrarnas ålder till syskonordningen. Dessutom tillhör barn med högre födelseordning senare årskullar. Om det finns trender i de utfall som studeras kan dessa felaktigt tillskrivas syskonordningen. För att hantera olika slags störfaktorer när man studerar effekten av syskonordning krävs därför stora och representativa datamaterial.⁴

Den senaste forskningen kring betydelsen av syskonordning baseras i huvudsak på registerdata, och det har bland annat dokumenterats att förstfödda har högre utbildningsnivå, högre lön, högre IQ och bättre hälsa.⁵ Den begränsade kunskapen om effekten på personlighet beror på att uppgifter om personliga egenskaper är sällsynta i stora representativa datamaterial.⁶

För att hantera dessa metodologiska utmaningar använder vi svenska befolkningsdata med information om personlighet dels från utvärderingar av

---

⁴ Tidigare psykologisk forskning baseras främst på små datamaterial. Efter en genomgång av litteraturen under perioden 1946-1980 drar Ernst och Angst (1983) slutsatsen att sambandet mellan syskonordning och personlighet i huvudsak är en artefakt av dålig forskningsdesign, och att det framförallt är familjestorlek och socioekonomiska skillnader som driver sambanden. Sulloway (1995 och 1996) ifrågasätter emellertid denna slutsats. Han menar – baserat på samma studier som kontrollerar för familjestorlek och socioekonomisk status – att litteraturen ger stöd för att syskonordning påverkar de personlighetsdrag som ingår i femfaktorteorin (dvs. öppenhet, samvetsgrannhet, utåtriktning, vänlighet, och neurotiskhet). Även senare forskning baseras på i huvudsak på små datamaterial, och ger både stöd (se till exempel Dixon med flera 2008; Healey och Ellis, 2007; Michalski och Shackelford, 2001; Paulhus, Trapnell och Chen, 1999; Pollet med flera, 2010; Rohde med flera, 2003) och inget eller mer begränsat stöd (se till exempel Bleske-Rechek och Kelley, 2014; Dunkel, Harbke och Papini, 2009; Jefferson, Herbst och McCrae, 1998; Marini och Kurtz, 2011; Parker, 1998; Saroglou och Fiasse 2003) för att syskonordningen påverkar personligheten.

⁵ Se Barclay (2015); Black, Devereux och Salvanes (2005, 2011, 2015); Kristensen och Bjerkedal (2007); Kantarevic och Mechoulan (2006); Booth och Kee (2008); Bu (2014).

⁶ Det finns några undantag inom den psykologiska och nationalekonomiska forskningslitteraturen. Dels finns studier som baseras på stora datamaterial och som jämför barn med olika syskonordning i olika familjer (se Rohrer, Egloff och Schmukle, 2015; Damian och Roberts, 2015; Argys med flera, 2006). Ett problem med dessa studier är att de baseras på en eller ett fåtal kohorter. Det kan snedvrída resultaten, eftersom barn med olika födelseordning som är födda ungefär samtidigt har mammor som är födda olika år, börjar skaffa barn vid olika åldrar, eller fått barnen tätare. Dels finns studier som baseras på mindre datamaterial men som jämför barn av olika syskonordning inom samma familj (se Rohrer, Egloff och Schmukle, 2015; Lehmann, Nuevo-Chiquero och Vidal-Fernandez 2014). De finner inga statistiskt säkerställda syskonordningseffekter. Fördelen med vår studie är att vi jämför syskon inom samma familj och har tillgång till ett betydligt större datamaterial än tidigare. Se Black, Grönqvist och Öckert (2016) för mer detaljer om tidigare studier.

social förmåga vid den militära mönstringen, dels såsom den avspeglas i form av yrkesval.⁷ Måttet på social förmåga är nära relaterat till ledarskapsförmåga.

Studien är den första som baseras på heltäckande befolkningsuppgifter för flera födelsekohorter; med objektiva mått på personlighet vid samma ålder; och som jämför syskon med olika födelseordning inom samma familj. Därmed kan vi fastställa trovärdiga orsakssamband mellan syskonordning och personlighet. Vi studerar också bakomliggande orsaker till de samband vi observerar.

Resultaten visar att storasyskon har bättre social förmåga – såsom ut-hållighet, initiativförmåga, social mognad, och känslomässig stabilitet – och att yrkesval är systematiskt relaterade till födelseordning. Förstfödda män har 33 procent större chans att vara toppchef än tredjefödda män. Motsvarande effekt för kvinnor är 60 procent. Vi finner också att chefer har betydligt bättre social förmåga än individer i allmänhet, vilket ligger i linje med att effekterna på chefskap åtminstone delvis beror på att förstfödda är mer sociala och har bättre ledarskapsförmåga. Resultaten visar vidare att småsyskon oftare driver eget företag, vilket är i linje med att småsyskon är med innovativa och riskbenägna men också med att småsyskon har mindre chans att få anställning. Vi finner också att effekten av födelseordningen påverkas av syskonens köns-sammansättning. Nackdelen att vara småsyskon är större ju fler av stora-syskonen som är av samma kön.

Det kan finnas flera orsaker till varför syskonordning påverkar personlighet. Biologiska faktorer kan spela roll; det finns studier som visar att livmodern ger mer näring till fostret ju fler graviditeter mamman har genomgått (Khong, Adema och Erwich 2003).

Förutom biologiska faktorer kan förstås föräldrars beteende ha betydelse. Det är viktigt för barns utveckling, särskilt under de första levnadsåren, att få stimulans och närhet från sina föräldrar (Cunha och Heckman, 2007; Heckman med flera, 2006). Förstfödda har en fördel eftersom de till en början har föräldrarnas fulla uppmärksamhet, men allteftersom familjen växer måste syskonen dela på föräldrarnas tid och resurser (Zajonc, 1976; Zajonc och Marcus, 1975; Price, 2008). Samtidigt blir föräldrar mer erfarna och har ofta högre inkomster när de får ytterligare barn. Föräldrar kan också behandla förstfödda annorlunda än yngre syskon. Om föräldrar exempelvis är extra stränga mot det äldsta barnet kan det ha en disciplinerande effekt på de yngre barnen (Hotz och Pantano, 2015).

---

⁷ Även Grinberg (2015) studerar syskonordningens betydelse för yrkesval. Hon använder urvalsdata från NLSY79 (6 426 observationer) och jämför barn med olika syskonordning i olika familjer (med samma familjestorlek), men finner inte att syskonordning påverkar sannolikheten att arbeta som chef. Ett problem med analysen är dock att den jämför individer som är födda ungefär samtidigt men som har olika syskonordning, vilket kan ge systematiska fel (se fotnot 6).

Syskon kan också vara strategiska i konkurrensen om föräldrars tid och resurser. Rivalitet och konflikter är ett vanligt inslag i syskonrelationer (Furman och Buhrmester 1985; Dunn, 1993; Shantz och Hartup, 1992). Syskonkonflikter – speciellt i den tidiga barndomen – handlar för det mesta om kontroll över ägodelar och tillgång till mamman (Dunn och Munn, 1987). Äldre syskon intar ofta en mer dominerande roll i konflikter och använder mer avancerade konfliktstrategier (Howe med flera, 2002; Phinney, 1986). Havnes (2010) menar att det därför kan vara optimalt för föräldrar att lägga mer tid och resurser på det äldre syskonet. Sulloway (1996) för ett liknande resonemang baserat på evolutionär psykologi. Han menar att det första barnet vinner på att vara ansvarstagande och fungera som förebild för yngre syskon, medan yngre syskon kan fånga föräldrarnas uppmärksamhet genom att skilja ut sig och vara sociala och kreativa. Detta innebär också att uppväxtmiljön skiljer sig med avseende på födelseordningen. Det äldsta barnet har inga förebilder i familjen, bortsett från föräldrarna, men får själv vara en förebild, medan de yngre barnen kan lära av äldre syskon.

Även om det är svårt att veta exakt varför födelseordningen påverkar människors personlighet genomför vi några analyser som kan ge en ökad förståelse av de bakomliggande orsakerna. Vi försöker fastställa hur mycket av födelseordningseffekterna som beror på faktorer som bestäms före respektive efter födseln, genom att studera familjer som förlorat eller adopterat bort ett barn. I dessa familjer skiljer sig den sociala och den biologiska syskonordningen åt. Resultaten visar att de negativa effekterna av födelseordning på social förmåga enbart beror på miljöfaktorer. Ur ett biologiskt perspektiv är det snarare en fördel att vara ett yngre syskon. Vi analyserar också data från en urvalsundersökning av svenska 13-åringar för att studera skillnader i studievänor och föräldrarnas engagemang i skolarbetet. Resultaten visar att småsyskon lägger betydligt mindre tid på att läsa läxor; de läser färre böcker; och de tittar mer på teve och spelar mer dataspel. Föräldrar är också mindre benägna att tala om skolarbetet med yngre barn. Detta tyder på att skillnader i föräldrars uppmärksamhet och tidsanvändning kan vara en viktig förklaring till syskonordningseffekterna i personlighet och yrkesval.

I nästa avsnitt beskrivs datamaterial och metod. I avsnitt 3 beskrivs resultat och i avsnitt 4 drar vi slutsatser.

2 Hur mäts effekten av syskonordning?

Innan vi beskriver den empiriska strategin måste vi först förtydliga vad vi egentligen menar med syskonordningseffekter. Det är svårt att veta hur man

ska tänka på kausala effekter av syskonordning eftersom födelseordningen bland syskon inte så lätt kan påverkas. För att klargöra vad vi idealt sett skulle vilja mäta utgår vi från ett tankeexperiment där man lottar i vilken ordning två befruktade embryon ska återinföras i livmodern; ett slumpmässigt valt embryo återinförs nu medan det andra återförs senare. Även om exemplet är hypotetiskt tydliggör det att syskonordningseffekter fångar skillnader i miljöfaktorer under graviditeten och efter födseln, medan genetiska skillnader hålls konstanta.

I praktiken genomförs inte experiment av syskons födelseordning, men naturen erbjuder en situation som liknar det hypotetiska experimentet. Vid befruktningen ärver barn slumpmässigt häften av mammans och pappans gener, vilket innebär att syskon i genomsnitt delar hälften av varandras arvsanlag. Genupsättningen förväntas därmed inte skilja sig systematiskt med avseende på födelseordning, och effekten av syskonordning kan studeras genom att jämföra syskon i samma familj.

2.1 Jämförelser av syskon i samma familj

För att mäta betydelsen av syskonordning jämför vi personlighet och yrkesval för syskon med olika födelseordning i samma familj. I analysen tar vi också hänsyn till syskonens födelseår. Det gör vi för att födelseår och föräldrarnas ålder vid barnets födelse rent mekaniskt skiljer sig åt mellan syskon av olika ordning. Äldre syskon är födda tidigare och har yngre föräldrar. Genom att rensa bort skillnader mellan syskon som beror på födelseår och föräldrarnas ålder kan vi renodla effekten av syskonordning.

Fördelen med att jämföra syskon i samma familj

I tidigare forskning jämförs ofta personligheten hos barn med olika födelseordning från olika familjer, eftersom data från urvalsundersökningar sällan innehåller information för flera personer från samma familj. Problemet med att jämföra barn i olika familjer är att de inte nödvändigtvis är jämförbara. Barn med högre födelseordning finns bara i stora familjer medan förstfödda finns i alla barnfamiljer. Det är troligt att uppväxtmiljön i familjer av olika storlek kan skilja sig dels med avseende på hur mycket tid föräldrarna lägger på barnen, dels med avseende på föräldrarnas socioekonomiska bakgrund.

Ett sätt att hantera detta problem är att beakta skillnader i familjestorlek, dvs. att bara jämföra individer från familjer med samma storlek. Barn med olika födelseordning är då jämförbara med avseende på förbestämda familjegenskaper (såsom föräldrarnas utbildningsnivå och inkomst). Det kan kanske enklast förklaras med ett exempel. Om man studerar effekterna av födelseordning i 100 familjer med två barn, kommer de 100 förstfödda barnen att i genomsnitt ha samma familjebakgrund som de 100 andrafödda barnen, efter-

som de kommer från samma 100 familjer.⁸ Under förutsättning att skillnader i syskonens födelseår inte beaktas kommer jämförelser av barn i olika familjer därmed att fånga samma syskonordningseffekter som jämförelser av syskon inom samma familj, dvs. alla miljöfaktorer inklusive de rent mekaniska miljöfaktorerna som beror på barnens födelsekohort och föräldrarnas ålder vid barnens födelse.

Många studier som jämför barn från olika familjer försöker också ta hänsyn till barnens födelseår och mammans födelseår, för att på så sätt rensa bort betydelsen av dessa faktorer. Men det medför istället att resultaten riskerar att snedvridas. Om man jämför barn med olika födelseordning som är födda samma år och som har mammor som är lika gamla, kommer den med högst födelseordning ha en mamma som var yngre när hon fick sitt första barn eller som har fått sina barn tätare. Det finns därmed en uppenbar risk att barn med olika födelseordning inte längre jämförbara, eftersom resultaten även kommer att fånga upp socioekonomiska skillnader mellan mammor som skaffar barn vid olika åldrar eller olika tätt.

I våra jämförelser av syskon i samma familj är det möjligt att ta hänsyn till syskonens födelseår utan att riskera att snedvrida resultaten. Det beror på att barn från samma familj är jämförbara, eftersom de delar alla förutbestämda familjefaktorer oavsett vilket år de är födda. Skillnader i barnens födelseår beaktas genom att jämföra syskonordningseffekter mellan familjer där barnen är födda olika år.

2.2 Vad studeras och vem studeras?

För att mäta hur syskonordning påverkar personlighet och yrkesval kombinerar vi information från olika register. Den underliggande populationen baseras på SCB:s befolkningsregister som innehåller uppgifter om födelseår samt biologiska föräldrar och syskon (inklusive adoptivföräldrar och adoptivsyskon). Vi använder denna information för att definiera födelseordningen på mammans sida, och vi begränsar analysen till familjer med minst två respektive högst fem barn.

Personlighet

Befolkningsregistret kombinerar med uppgifter från den militära mönstringen för män födda 1952–1982 från Pliktverket och Krigsarkivet. För dessa årskullar

---

⁸ På samma sätt kommer ett slumpmässigt urval av barn från familjer med samma storlek att medföra att personer med olika födelseordning i genomsnitt har samma familjebakgrund.

var mönstringen obligatorisk.⁹ Eftersom mönstringsuppgifterna endast finns för män kan analysen bara genomföras för män. För att kunna jämföra syskon inom samma familj begränsas populationen till familjer där det finns uppgifter från mönstringen för minst två söner. Totalt observerar vi 564 789 män från 260 807 familjer.

Mönstringen består av olika tester, bland annat en standardiserad psykologisk bedömning av de värnpliktigas sociala förmåga att bland annat bidra till gruppdynamik och vara stresstålig. Utvärderingen genomförs av en legitimerad psykolog under en 20–30 minuter lång strukturerad intervju med den mönstrande. Psykologen har även tillgång till information om betyg, resultat från övriga test under mönstringen, samt svar från ett frågeformulär om fritidsaktiviteter, vänner och familjeförhållanden. Intervjun följer en särskild (och hemlig) manual som specificerar vad som ska diskuteras och hur olika svar ska graderas. Det övergripande måttet på social förmåga baseras på fyra delkomponenter.¹⁰

1. *Social mognad*: vara utåtriktad, ha vänner, ta ansvar, och vara självständig.
2. *Uthållighet*: förmåga att uppfylla planer och förbli fokuserad.
3. *Initiativförmåga*: förmåga att aktivera sig utan yttre tryck, samt intensitet och frekvens av fritidsaktiviteter.
4. *Känslomässig stabilitet*: förmåga att hantera och kontrollera nervositet, stresstålighet, benägenhet för oro och ångest.

Vi standardiserar både det övergripande måttet på social förmåga och de fyra delmått (för varje år) så att de får medelvärde noll och standardavvikelse ett.

Psykologen gör också en explicit bedömning av ledarskapsförmåga för omkring 60 procent av de mönstrande; måtten på social förmåga och ledarskapsförmåga är högt korrelerade (korrelation = 0,86).

Yrke

Befolkningsregistret kombineras också med information om sysselsättning och yrke. Dessa uppgifter finns tillgängliga för både män och kvinnor, och vi stu-

---

⁹ Sedan den 1 juli 2010 är skyldigheten att mönstra för att tjänstgöra i Försvarsmakten vilande. Innan dess omfattade värnplikten en skyldighet att genomgå mönstring om det inte var uppenbart att förmåga att fullgöra värnplikt saknades (Lag 1994:1809 om totalförsvarsplikt). Individer på särskilda ungdomshem och personer som, på grund av sjukdom eller av någon annan orsak, hade så nedsatt fysisk eller psykisk prestationsförmåga att militärtjänstgöringen inte kunde fullgöras var undantagna från att mönstra (Värnpliktslag 1941:967). Över 85 procent av männen i de årskullar vi studerar genomgick mönstringen.

¹⁰ Se Mood, Jonsson och Bihagen (2012) för fler detaljer.

derar familjer där sysselsättnings- och yrkesuppgifter finns för minst två söner eller två döttrar.

Information om sysselsättning och egenföretagande är tillgängliga från SCB för åren 1985–2009 och mäter sysselsättningen under en mätvecka i november. En person definieras som sysselsatt om han eller hon har åtminstone en timmes avlönat arbete under mätveckan. Eftersom deltagandet på arbetsmarknaden varierar över livsrytmen mäter vi sysselsättning vid 45 års ålder (eller vid åldern närmast 45 år).

Uppgifter om yrke finns tillgängliga från SCB för åren 1996–2009 för alla som arbetar inom offentlig sektor och cirka 50 procent av de som arbetar i privat sektor.¹¹ För att utnyttja så mycket information som möjligt använder vi yrkesuppgifter för de fem år som infaller närmast 45 års ålder (men bara mellan 35–55 års ålder). Yrken klassificeras enligt *Standard för svensk yrkesklassificering 1996* (SSYK) och baseras på de arbetsuppgifter som utförs.

Vi har valt att studera hur syskonordning påverkar sannolikheten att arbeta inom två typer av yrken som ofta kopplas samman med olika personliga egenskaper: chefer och kreativa yrken. Den psykologiska litteraturen betonar att yngre syskon är mer kreativa och öppna för nya erfarenheter än äldre syskon (se Sulloway, 1995 och 1996). Chefer har samtidigt betydligt bättre social förmåga än personer i andra yrken; skillnaden är större än motsvarande skillnad i intelligens (se Tabell A1 i Appendix).

Vi använder dels en bred definition på chefsjobb som omfattar alla personer i ledande befattning (SSYK 1); från personer med höga chefspositioner till mellanchefer och chefer för mindre enheter, dels ett mått på toppchefer i privat och offentlig sektor (SSYK 111 och 121); exempelvis verkställande direktörer och verkschefer på stora och medelstora företag och myndigheter, och högre ämbetsmän och politiker. Omkring 8,5 (3,6) procent av männen (kvinnorna) i vårt material är någon form av chef medan 0,6 (0,1) procent är toppchefer.

Vi definierar kreativa yrken som bland annat arkitekter, författare, målare, musiker och skådespelare.¹²

---

¹¹ Uppgifterna omfattar alla som är anställda i privata företag med mer än 500 anställda och ett stratifierat slumpmässigt urval av mindre företag.

¹² Kreativa yrken omfattar följande yrken (SSYK-koder): Arkitekter och stadsplanerare (2141), journalister, konstnärer och skådespelare m.fl. (245), fotografer (3131), ljud- och bildtekniker (3132), tecknare, illustratörer och dekoratörer m.fl. (3471), presentatörer i radio och TV m.m. (3472), musiker, sångare och dansare m.fl. inom underhållning (3473), cirkus och varietéartister m.fl. (3474), samt fotomodeller m.fl. (5210).

Föräldrars engagemang

För att studera hur syskonordningen påverkar föräldrars tid och engagemang i sina barns utveckling kopplas befolkningsregistret även till uppgifter från den återkommande urvalsundersökningen *Utvärdering genom uppföljning* (UGU) som genomförs av Göteborgs universitet (se Härnquist 2000 för en beskrivning). UGU-undersökningen består av ett urval (cirka 10 procent) av 13-åringar födda 1967, 1972, 1977, 1982, 1987, och 1992. Barnen besvarar enkätfrågor om aktiviteter i och utanför skolan medan föräldrarna tillfrågas om hur de interagerar med sina barn.

Vi studerar olika mått på hur föräldrar engagerar sig i sina barn, både genom deras direkta involvering i skolarbetet och genom deras indirekta inverkan på valet av fritidsaktiviteter. Vi använder information om barnens vanor att göra läxor, läsa böcker samt att titta på teve eller spela dataspel, och om föräldrarna hjälper till med läxorna, talar med sina barn om skolan och om de har höga förväntningar på barnen.

Vi analyserar familjer med minst två och högst fem barn, och där minst en son eller dotter ingår i UGU-undersökningen. Totalt observerar vi 36 799 personer. I analyserna varierar antalet personer mellan 11 833–32 639 eftersom inte alla frågor ställs vid alla undersökningstillfällen och att ett visst bortfall förekommer.

2.3 Beskrivande statistik

Tabell 1 beskriver det empiriska materialet. Kolumn 1 visar medelvärden för alla personer i undersökningen, medan kolumn 2–6 särredovisar medelvärden med avseende på födelseordning. I de flesta fall finns systematiska skillnader mellan personer med olika syskonordning. Den sociala förmågan är sämre för barn födda senare i syskonskaran. Motsvarande mönster kan skönjas också för barnens socioekonomiska bakgrund: barn med högre syskonordning är i genomsnitt uppväxta i större familjer, har mammor med kortare utbildning och som var yngre när de fick sitt första barn. Eftersom det finns systematiska skillnader med avseende på förbestämda faktorer mellan personer med olika födelseordning, kan den beskrivande statistiken ge en vilseledande bild av syskonordnings betydelse för personlighet och yrkesval. I avsnitt 3 genomför vi en mer noggrann analys av effekterna av syskonordning.

Tabell 1 Beskrivande statistik

Panel A: Mäns personlighet						
	Alla	Första barnet	Andra barnet	Tredje barnet	Fjärde barnet	Femte barnet
Utfall						
Social förmåga	0,032 (0,989)	0,124 (0,978)	0,035 (0,983)	-0,065 (0,996)	-0,190 (0,994)	-0,302 (0,994)
Social mognad	0,016 (0,989)	0,093 (0,989)	0,014 (0,981)	-0,058 (0,991)	-0,162 (0,983)	-0,256 (0,988)
Uthållighet	0,034 (0,994)	0,100 (0,990)	0,042 (0,991)	-0,044 (0,996)	-0,132 (0,996)	-0,217 (0,986)
Initiativförmåga	0,020 (0,993)	0,099 (0,997)	0,019 (0,987)	-0,060 (0,988)	-0,157 (0,978)	-0,252 (0,972)
Känslomässig stabilitet	0,024 (0,987)	0,096 (0,984)	0,027 (0,981)	-0,050 (0,988)	-0,154 (0,982)	-0,234 (0,988)
Bakgrundsvariabler						
Familjestorlek	2,974 (0,897)	2,708 (0,799)	2,748 (0,815)	3,430 (0,639)	4,265 (0,441)	5,000 (0,000)
Mammans ålder vid första barnet	23,180 (3,898)	23,511 (3,967)	23,457 (3,956)	22,522 (3,610)	21,776 (3,371)	21,243 (3,160)
Mammans utbildningslängd (år)	10,064 (2,720)	10,303 (2,717)	10,191 (2,719)	9,756 (2,698)	9,039 (2,480)	8,460 (2,147)
Observationer	564 788	205 619	215 913	103 845	31 851	7 560
Panel B: Mäns sysselsättning och yrke						
	Alla	Första barn	Andra barn	Tredje barn	Fjärde barn	Femte barn
Utfall						
Anställd	0,825 (0,380)	0,833 (0,373)	0,829 (0,377)	0,816 (0,388)	0,799 (0,401)	0,793 (0,405)
Egenföretagare	0,057 (0,233)	0,057 (0,232)	0,057 (0,232)	0,059 (0,236)	0,060 (0,237)	0,057 (0,232)
Toppchef	0,006 (0,068)	0,007 (0,077)	0,005 (0,066)	0,004 (0,059)	0,003 (0,052)	0,002 (0,035)
Chef	0,085 (0,256)	0,096 (0,270)	0,084 (0,255)	0,074 (0,241)	0,063 (0,222)	0,051 (0,199)
Kreativt yrke	0,006 (0,073)	0,006 (0,069)	0,006 (0,075)	0,007 (0,079)	0,007 (0,076)	0,007 (0,079)
Observationer	727 111	267 923	271 373	132 665	44 108	11 042
Panel C: Kvinnors sysselsättning och yrke						
	Alla	Första barn	Andra barn	Tredje barn	Fjärde barn	Femte barn
Utfall						
Anställd	0,833 (0,373)	0,844 (0,363)	0,834 (0,372)	0,821 (0,383)	0,810 (0,392)	0,794 (0,404)
Egenföretagare	0,030 (0,171)	0,031 (0,173)	0,030 (0,171)	0,029 (0,169)	0,029 (0,168)	0,029 (0,169)
Toppchef	0,001 (0,027)	0,001 (0,030)	0,001 (0,027)	0,001 (0,025)	0,001 (0,025)	0,001 (0,023)

Panel C: Kvinnors sysselsättning och yrke						
	Alla	Första barn	Andra barn	Tredje barn	Fjärde barn	Femte barn
Chef	0,036 (0,165)	0,039 (0,173)	0,035 (0,164)	0,033 (0,158)	0,029 (0,148)	0,023 (0,131)
Kreativt yrke	0,009 (0,086)	0,008 (0,081)	0,009 (0,090)	0,010 (0,091)	0,008 (0,083)	0,007 (0,077)
Observationer	663 749	243 432	246 801	121 712	41 245	10 559

Panel D: Föräldrars humankapitalinvesteringar						
	Alla	Första barn	Andra barn	Tredje barn	Fjärde barn	Femte barn
Utfall						
Läxor (timmar/vecka)	2,352 (1,473)	2,410 (1,492)	2,349 (1,465)	2,269 (1,464)	2,21 (1,42)	2,001 (1,216)
Läser böcker (sd)	-0,009 (0,999)	0,112 (1,002)	-0,085 (0,985)	-0,083 (0,995)	-0,081 (1,017)	-0,172 (1,044)
Tv eller dataspel (timmar/vecka)	2,559 (1,477)	2,481 (1,454)	2,582 (1,465)	2,645 (1,503)	2,700 (1,617)	2,862 (1,757)
Föräldrars läxhjälp (förekost)	0,823 (0,382)	0,833 (0,373)	0,824 (0,381)	0,808 (0,394)	0,777 (0,416)	0,755 (0,431)
Föräldrar talar om skolan (sd)	-0,006 (0,993)	0,033 (0,984)	-0,018 (0,995)	-0,064 (1,002)	-0,052 (1,014)	-0,107 (1,040)
Föräldrars förväntningar (sd)	-0,032 (0,986)	-0,023 (0,992)	-0,033 (0,985)	-0,033 (0,986)	-0,100 (0,949)	-0,112 (0,950)
Observationer	36 796	14 332	14 988	5 782	1 387	307

Not. Panel A begränsas till familjer med minst två söner födda 1952–1982 som genomgått mönstringen. Personligheten bedöms vid omkring 18 års ålder och har standardiserats för alla som mönstrar samma år. Familjestorlek definieras som antalet barn som mamman har fött. Mammans utbildningslängd mäts vid 45 års ålder. Panel B består av familjer med minst två söner födda 1941–1974. Panel C begränsas till familjer med minst två döttrar födda 1941–1974. Information om yrke finns för perioden 1996–2009 och omfattar de fem år som infaller närmast 45 års ålder (mellan 35 och 55 år). Panel D består av familjer med minst två barn där åtminstone en son eller dotter observeras i UGU-undersökningen. Undersökningen består av ett urval på 10 procent av personer födda 1967, 1972, 1982, 1987, 1992 och 5 procent av personer födda 1977.

3 Det är bättre att vara storsyskon

Detta avsnitt beskriver hur födelseordningen påverkar personlighet och yrkesval. Analysen baseras på jämförelser mellan syskon i samma familj där skillnader i syskonens födelseår beaktas.

Resultaten visar att social förmåga försämras ju senare i syskonskaran man är född. Syskonordningen får även genomslag på arbetsmarknaden. Storsyskon arbetar oftare som chefer medan småsyskon har svårare att hitta jobb överhuvudtaget. Däremot driver småsyskon oftare eget företag. Födelseordningen har ingen betydelse för sorteringen till kreativa yrken för män, men däremot för kvinnor.

3.1 Personlighet

Tabell 2 beskriver hur syskonordning påverkar personligheten. Siffrorna i tabellen anger effekten av att vara det andra till femte barnet i syskonskaran i förhållande till att vara förstfödd. Analysen omfattar bara söner som genomgått mönstringen.

I kolumn 1 beskrivs effekten av syskonordning på personers sociala förmåga. Den sociala förmågan försämras ju senare i syskonskaran man är född; det andra barnet i familjen har sämre social förmåga än det första, och den sociala förmågan för det tredje barnet är sämre än för det andra, och så vidare. Den tredje sonen i familjen har omkring 20 procent av en standardavvikelse sämre social förmåga än den förstfödde sonen.¹³ Det är svårt att ge en enkel tolkning av effektens storlek, men den innebär att den tredje sonen i syskonskaran i genomsnitt befinner sig 5,7 procentenheter längre ner i fördelningen av social förmåga jämfört med den förstfödda sonen.¹⁴ Social förmåga är också en egenskap som värdesätts på arbetsmarknaden. Personer med 20 procent av en standardavvikelse sämre social förmåga har ungefär 4 procent lägre inkomst.¹⁵

Kolumn 2–5 visar hur syskonordningen påverkar delmåttan på social förmåga: social mognad, uthållighet, initiativförmåga och känslomässig stabilitet. Skillnaden mellan storasyskon och småsyskon är ungefär lika stor och följer samma mönster för alla delmått. Placeringen i syskonskaran tycks därmed ha samma inverkan på olika dimensioner av social förmåga. Fortsättningsvis kommer vi därför att enbart studera det övergripande måttet på social förmåga.

---

¹³ Effekten av födelseordning skiljer sig inte mellan familjer av olika storlek. Att vara tredjebarn istället för förstfödd i en trebarnsfamilj har ungefär samma konsekvenser som att vara tredjebarn i en fembarnsfamilj (se Black, Grönqvist och Öckert 2016 för detaljer).

¹⁴ Hur syskonordning förflyttar personer i fördelningen av social förmåga beräknas genom att multiplicera effektskattningen med standardavvikelsen i den rangordnade fördelningen (28,46).

¹⁵ Beräkningen är baserad på resultat från Lindqvist och Vestman (2011).

Tabell 2 Effekter av syskonordning på personlighet

	Social förmåga	Social mognad	Ut-hållighet	Initiativ-förmåga	Känslomässig stabilitet
Andra barnet	-0,115*** (0,004)	-0,101*** (0,004)	-0,077*** (0,004)	-0,109*** (0,004)	-0,092*** (0,004)
Tredje barnet	-0,199*** (0,007)	-0,162*** (0,008)	-0,161*** (0,008)	-0,184*** (0,008)	-0,153*** (0,008)
Fjärde barnet	-0,247*** (0,012)	-0,197*** (0,012)	-0,196*** (0,012)	-0,224*** (0,013)	-0,197*** (0,013)
Femte barnet	-0,302*** (0,019)	-0,226*** (0,020)	-0,245*** (0,020)	-0,276*** (0,020)	-0,232*** (0,020)
Förklaringsgrad	0,008	0,005	0,005	0,006	0,005
Observationer	564 788	564 788	564 788	564 788	564 788

Nor: Analysen baseras på män i familjer med minst två söner födda 1952–1982 och som genomgått mönstringen. Personligheten bedöms vid omkring 18 års ålder och har standardiserats för alla som mönstrar samma år. Resultaten i varje kolumn kommer från en separat analys, och alla analyser kontrollerar för familjefixa effekter och barnens födelseår. Det förstfödda syskonet är den utelämnade kategorin. Robusta standardfel redovisas inom parantes. *** / ** / * anger om resultaten är statistiskt säkerställda på 1-/5-/10-procentsnivå.

Tidigare forskning har visat att syskonordningen påverkar personers intelligens (se exempelvis Kristensen och Bjerkedal, 2007 samt Black, Devereux och Salvanes, 2011). I vårt material är social förmåga och IQ relativt högt korrelerat (0,38), och frågan är därför om skillnader i social förmåga för personer med olika födelseordning i själva verket bara fångar upp skillnader i IQ. Vi undersöker detta i Tabell A2, Appendix, genom att analysera effekten av syskonordning på social förmåga samtidigt som vi tar hänsyn till skillnader i IQ. Effektstorleken minskar då med omkring 40 procent, men det finns fortfarande en betydande kvarstående effekt av syskonordning på social förmåga. En tredjefödd son har 11 procent av en standardavvikelse sämre social förmåga jämfört med en förstfödd son. I Tabell A2, Appendix, visar vi – precis som i tidigare studier – att syskonordning också påverkar IQ.

3.2 Yrkesval

Vår analys visar att storsyskon har bättre social förmåga än småsyskon, där måttet på social förmåga är nära relaterat till ledarskapsförmåga. Frågan är om syskonordningen också har konsekvenser för människors karriärsväl. Vi studerar därför födelseordningens betydelse för sorteringen till olika yrken. Sambandet mellan syskonordning och yrkesval har uppmärksammats tidigare, men det finns inga systematiska analyser av sambanden mellan födelseordning och karriärmöjligheter på stora och representativa material.

Vi undersöker först om syskonordningen påverkar andelen som har ett jobb. I Tabell 3 (kolumn 1) ser vi att sannolikheten att vara anställd minskar med högre födelseordning, både för män och kvinnor. En tredjefödd son (Panel A) eller dotter (Panel B) har 1,7–1,8 procentenheters lägre sannolikhet att vara anställd jämfört med det äldsta syskonet; det motsvarar 2,1 procent lägre chans att komma in på arbetsmarknaden. Resultatet är i linje med att social förmåga är särskilt låg för de som står utanför arbetsmarknaden (se Tabell A1 i Appendix).

Tabell 3 Effekter av syskonordning på sysselsättning och yrkesval

Panel A: Män					
	Anställd	Egenföretagare	Toppchef	Chef	Kreativt yrke
Andra barnet	-0,010*** (0,002)	0,006*** (0,001)	-0,0017*** (0,0005)	-0,010*** (0,002)	-0,0002 (0,0005)
Tredje barnet	-0,017*** (0,003)	0,008*** (0,002)	-0,0020** (0,0008)	-0,015*** (0,003)	-0,0001 (0,0008)
Fjärde barnet	-0,020*** (0,004)	0,007*** (0,003)	-0,0018 (0,0011)	-0,016*** (0,004)	-0,0003 (0,0012)
Femte barnet	-0,022*** (0,007)	0,006 (0,004)	-0,0026* (0,0015)	-0,021*** (0,007)	-0,0006 (0,0018)
Förklaringsgrad	0,005	0,001	0,001	0,006	0,001
Observationer	727 111	727 111	521 779	521 779	521 779
Panel B: Kvinnor					
	Anställd	Egenföretagare	Toppchef	Chef	Kreativt yrke
Andra barnet	-0,009*** (0,002)	0,003*** (0,001)	-0,0004** (0,0002)	-0,005*** (0,001)	0,0009** (0,0004)
Tredje barnet	-0,018*** (0,003)	0,004*** (0,001)	-0,0006** (0,0003)	-0,008*** (0,002)	0,0018** (0,0008)
Fjärde barnet	-0,021*** (0,004)	0,007*** (0,002)	-0,0006 (0,0004)	-0,009*** (0,002)	0,0017 (0,0011)
Femte barnet	-0,032*** (0,007)	0,008** (0,003)	-0,0003 (0,0006)	-0,012*** (0,003)	0,0010 (0,0015)
Förklaringsgrad	0,005	0,001	0,001	0,006	0,001
Observationer	663 749	663 749	566 521	566 521	566 521

Nor: Analysen begränsas till familjer med minst två söner eller två döttrar födda 1941–1974. Kolumn (3)–(5) baseras på yrkesuppgifter 1996–2009. För varje person används ett genomsnitt av de fem år som infaller närmast 45 års ålder (inom åldrarna 35–55). Resultaten i varje kolumn kommer från en separat analys, och alla analyser kontrollerar för familjefixa effekter och barnens födelseår. Det förstfödda syskonet är den utelämnade kategorin. Robusta standardfel redovisas inom parantes. ***/**/* anger om resultaten är statistiskt säkerställda på 1-/5-/10-procentsnivån.

Kolumn 2 visar hur placeringen i syskonskaran påverkar sannolikheten att driva eget företag. Egenföretagande anses ofta vara ett attraktivt yrkesval för riskbenägna och innovativa personer. Resultaten visar att småsyskon oftare

driver eget företag än storasyskon, vilket stämmer med hypotesen att yngre syskon skulle vara mer rebelliska, riskbenägna och kreativa (se Sulloway, 1995 och 1996). Det är dock svårt att avgöra om den högre andelen egenföretagare beror på att småsyskon faktiskt är mer innovativa och riskbenägna eller om den är ett resultat av deras lägre chanser att hitta jobb.

Kolumn 3–4 redovisar hur syskonordningen påverkar sannolikheten att inneha en ledande befattning. Både för toppchefer och för vårt bredare chefsmått ser vi ett tydligt mönster. Förstfödda har mycket större chans att inneha en chefsposition än yngre syskon. Effektskattningarna för toppchefer är större för män (Panel A) än för kvinnor (Panel B), men eftersom det finns mycket färre kvinnliga toppchefer är den relativa betydelsen av syskonordning större för kvinnor. En förstfödd son har 33 procent större chans att inneha en hög ledande befattning jämfört med en tredjefödd son, medan en förstfödd dotter har 60 procent större chans vara toppchef än en tredjefödd dotter. För det bredare chefsmålet är den relativa betydelsen av syskonordning likartad för män och kvinnor. En förstfödd har 18–22 procent större chans att inneha en chefsbefattning jämfört med en tredjefödd syskon. Resultaten är i linje med att chefskap är kopplat till en hög social förmåga (se Tabell A1 i Appendix).

För kreativa yrken i kolumn 5 hittar vi inget samband med syskonordning för män. Däremot tycks senarefödda döttrar ha större chans att inneha ett kreativt jobb än förstfödda. Effekterna för kvinnor ligger därmed i linje med hypoteserna i den psykologiska litteraturen, att yngre syskon är mer kreativa och öppna för nya erfarenheter än äldre syskon (se Sulloway, 1995 och 1996).

3.3 Storebröder eller storasystrar?

Resultaten visar att det är en fördel att vara förstfödd både vad gäller personlighetsdrag, chanser på arbetsmarknaden och karriärmöjligheter. Men kan betydelsen av syskonordning också påverkas av syskonens könssammansättning? Att vara tredjebarn, men den förste sonen i familjen, kan exempelvis vara annorlunda än att vara tredjebarn, och den tredje sonen.¹⁶

För att ta reda på om det spelar roll om de äldre syskonen är bröder eller systrar, studerar vi två olika slags syskonordning; dels ordningen bland alla syskon i familjen (som tidigare), dels ordningen bland syskon av samma kön. Resultaten i den *övre delen* av kolumn 1, Panel A, i Tabell 4 visar att ett tredjefött barn, som är den första sonen i familjen, i genomsnitt har 10 procent av en

---

¹⁶ Tidigare forskning är inte entydig kring könssammansättningens betydelse: Dahl och Moretti (2004), Butcher och Case (1994), Conley (2000), och Deschenes (2002) finner visst stöd för att könssammansättningen spelar roll, medan Kaestner (1997) och Hauser och Kuo (1998) inte finner sådana effekter.

standardavvikelse sämre social förmåga än det förstfödda barnet. Den *nedre delen* av kolumnen visar att ett tredjefött barn som är den tredje sonen i familjen, istället för den första sonen, har ytterligare 11 procent av en standardavvikelse sämre social förmåga. För en pojke är den negativa effekten av att vara tredjefödd med andra ord dubbelt så stor om de äldre syskonen också är pojkar. Den sociala förmågan beror därmed inte bara på födelseordningen utan också på könssammansättningen hos de äldre syskonen. Det är bättre att vara den första pojken i syskonskaran.

Personers sociala förmåga påverkar också chanserna på arbetsmarknaden. Effekterna av syskonens könssammansättning på barnens sociala förmåga kan därför ha långsiktiga konsekvenser. Vi finner att en lillebror har mindre chans att vara anställd ju fler av de äldre syskonen som är bröder (kolumn 2). För kvinnor finns ett liknande mönster – chansen att vara anställd tycks minska ju fler äldre systrar hon har – men resultaten är inte statistiskt säkerställda.

För egenföretagande och chefsjobb (kolumn 3–5) finner vi däremot inte att det spelar roll vilket kön storasyskonen har. Däremot ökar chansen för senarefödda män att ha ett kreativt yrke om de har storebröder istället för storasystrar (kolumn 6).

Tabell 4 Effekter av syskonordning beroende på familjens könssammansättning

Panel A: Män						
	Social förmåga	Anställd	Egenföretagare	Toppchef	Chef	Kreativt yrke
Syskonordning						
Andra barnet	-0,052*** (0,009)	-0,001 (0,003)	0,003* (0,002)	-0,0020** (0,0009)	-0,009*** (0,003)	-0,0025*** (0,0009)
Tredje barnet	-0,101*** (0,014)	-0,001 (0,005)	0,005 (0,003)	-0,0020 (0,0014)	-0,014** (0,005)	-0,0031** (0,0015)
Fjärde barnet	-0,121*** (0,020)	0,001 (0,007)	0,001 (0,004)	-0,0018 (0,0019)	-0,014* (0,007)	-0,0040* (0,0020)
Femte barnet	-0,141*** (0,027)	0,002 (0,010)	-0,002 (0,006)	-0,0026 (0,0024)	-0,017* (0,010)	-0,0049* (0,0026)
Syskonordning bland söner						
Andra sonen	-0,071*** (0,009)	-0,010*** (0,003)	0,003 (0,002)	0,0003 (0,0009)	-0,001 (0,003)	0,0026*** (0,0009)
Tredje sonen	-0,109*** (0,014)	-0,020*** (0,005)	0,004 (0,003)	-0,0005 (0,0015)	-0,002 (0,006)	0,0028* (0,0015)
Fjärde sonen	-0,147*** (0,023)	-0,030*** (0,008)	0,014*** (0,005)	0,0006 (0,0021)	-0,004 (0,008)	0,0043* (0,0023)
Femte sonen	-0,257*** (0,052)	-0,009 (0,019)	-0,001 (0,011)	-0,0011 (0,0033)	-0,012 (0,017)	0,0058 (0,0060)
Förklaringsgrad	0,009	0,005	0,001	0,001	0,006	0,001
Observationer	564 788	727 111	727 111	521 779	521 779	521 779

Panel B: Kvinnor

	Social förmåga	Anställd	Egen- företagare	Toppchef	Chef	Kreativt yrke
Syskonordning						
Andra barnet		-0,006** (0,003)	0,001 (0,001)	-0,0005* (0,0003)	-0,005*** (0,002)	0,0004 (0,0009)
Tredje barnet		-0,013** (0,005)	0,001 (0,002)	-0,0007 (0,0005)	-0,008*** (0,003)	0,0007 (0,0014)
Fjärde barnet		-0,015** (0,007)	0,002 (0,003)	-0,0006 (0,0006)	-0,008** (0,004)	0,0004 (0,0018)
Femte barnet		-0,024** (0,010)	0,003 (0,004)	-0,0003 (0,0008)	-0,011** (0,005)	-0,0003 (0,0023)
Syskonordning bland döttrar						
Andra dottern		-0,004 (0,003)	0,002 (0,001)	0,0001 (0,0003)	-0,000 (0,002)	0,0006 (0,0009)
Tredje dottern		-0,005 (0,005)	0,003 (0,002)	-0,0001 (0,0005)	-0,001 (0,003)	0,0018 (0,0014)
Fjärde dottern		-0,008 (0,008)	0,008** (0,004)	0,0000 (0,0008)	-0,003 (0,004)	0,0005 (0,0021)
Femte dottern		-0,016 (0,021)	0,005 (0,010)	-0,0007 (0,0009)	0,001 (0,010)	0,0010 (0,0038)
Förklaringsgrad		0,009	0,001	0,001	0,006	0,001
Observationer		663 749	663 749	566 521	566 521	566 521

Not: Analysen i kolumn 1 begränsas till familjer med minst två söner födda 1952-1982 och som genomgått mönstringen. Personligheten bedöms vid omkring 18 års ålder och har standardiserats för alla som mönstrar samma år. Analysen i kolumn 2 begränsas till familjer med minst två söner eller två döttrar födda 1941-1974. Kolumn (3)-(5) baseras på yrkesuppgifter 1996-2009. För varje person används ett genomsnitt av de fem år som infaller närmast 45 års ålder (inom åldrarna 35-55). Resultaten i varje kolumn kommer från en separat analys, och alla analyser kontrollerar för familjefixa effekter och barnens födelseår. Det förstfödda syskonet är den utelämnade kategorin. Robusta standardfel redovisas inom parantes. *** / ** / * anger om resultaten är statistiskt säkerställda på 1-/5-/10-procentsnivå.

4 Varför är det bättre att vara storasyskon?

Det finns flera tänkbara förklaringar till varför storasyskon har bättre social förmåga, klarar sig bättre på arbetsmarknaden, och oftare är chefer. För att bättre förstå orsakerna bakom syskonordningseffekterna undersöker vi i detta avsnitt betydelsen av faktorer som bestäms före respektive efter födelsen. Vi utnyttjar också enkätuppgifter för att undersöka hur födelseordningen påverkar barns tidsanvändning och hur föräldrar interagerar med sina barn.

4.1 Faktorer före eller efter födseln?

För att separera betydelsen av faktorer som bestäms före födelsen – biologiska faktorer samt miljöfaktorer under graviditeten – från miljöfaktorer efter födseln

studerar vi familjer som har förlorat eller adopterat bort ett barn.¹⁷ I dessa familjer skiljer sig den biologiska syskonordningen från den sociala ordningen.¹⁸

Tabell 5 redovisar effekten av biologisk och social syskonordning på personligheten. Den sociala syskonordningen har en tydligt negativ inverkan på social förmåga, medan biologisk ordning däremot tycks gynna småsyskon. Den negativa effekten av syskonordning på social förmåga beror med andra ord enbart på miljöfaktorer efter födseln, dvs. på uppväxtförhållanden. Att den biologiska syskonordningseffekten är positiv ligger i linje med tidigare studier som exempelvis dokumenterat högre födelsevikt för senarefödda barn (se Brenoe och Molitor, 2015; Juntunen med flera, 1997).

Eftersom den biologiska syskonordningseffekten är positiv, och går i motsatt riktning mot effekten av social ordning, kommer den totala effekten av syskonordning (summan av biologisk och social ordning) med andra ord att underskatta hur skillnader i uppväxtmiljö, som varierar med syskonordningen, påverkar människors sociala förmåga. I själva verket är miljöfaktorer som bestäms efter födseln ännu viktigare för personers sociala förmåga än vad våra huvudresultat visar.

---

¹⁷ Vi studerar barn som dött inom tre månader från födseln eller som blivit bortadopterade. Vi kan i de flesta fall inte observera vid vilken ålder barn blivit bortadopterade, men för barn födda 1960 vet vi att 87 (94) procent av adoptivbarnen adopterades bort innan tre (sex) månaders ålder. Familjer som adopterar ett barn exkluderas från analysen. Cirka 2,5 procent av familjerna i våra data har antingen förlorat eller adopterat bort ett barn.

¹⁸ Denna metod har tidigare använts av Kristensen och Bjerkedal (2007) i studier av IQ.

Tabell 5 Effekter av social och biologisk syskonordning på personlighet

	Social förmåga
Biologisk syskonordning	
Andra barnet	0,065* (0,036)
Tredje barnet	0,122** (0,060)
Fjärde barnet	0,179** (0,082)
Femte barnet	0,176* (0,105)
Social syskonordning	
Andra barnet	-0,170*** (0,037)
Tredje barnet	-0,327*** (0,060)
Fjärde barnet	-0,441*** (0,082)
Femte barnet	-0,481*** (0,106)
Förklaringsgrad	0,009
Observationer	442 244

Not: Analysen baseras på män i familjer med minst två söner födda 1952–1982 och som genomgått mönstringen. Personligheten bedöms vid omkring 18 års ålder och har standardiserats för alla som mönstrar samma år. Social syskonordning är ordningen på syskonen när äldre syskon som adopterats bort eller dött inom två månader från födseln räknats bort. Alla analyser kontrollerar för familjefixa effekter, barnens födelseår och en indikator för det sjätte biologiska barnet. Det förstfödda syskonet är den utelämnade kategorin. Robusta standardfel redovisas inom parantes. *** / ** / * anger om resultaten är statistiskt säkerställda på 1-/5-/10-procentsnivå.

4.2 Föräldrars engagemang

Frågan är vilka faktorer i uppväxtmiljön som ger upphov till de negativa effekterna av att vara född senare i syskonskaran. För att undersöka denna fråga använder vi enkätdata över 13-åringars studie-, läs- och tevevanor, samt föräldrars engagemang i barnens skolgång. Därmed kan vi studera hur syskonordningen påverkar mer specifika uppväxtförhållanden.

Tabell 6 visar att syskonordningen påverkar 13-åringars tidsanvändning (kolumn 1–3). I genomsnitt spenderar storasyskon mer tid på att göra läxor och mindre tid på att se på teve eller att spela dataspel än vad yngre syskon gör. Storasyskon läser även oftare böcker. Resultaten visar dessutom att syskonordningen har betydelse för hur mycket föräldrar talar med sina barn om skolarbetet. Föräldrar talar mindre om skolan med sina senarefödda barn (kolumn 5). Det finns däremot inget tydligt samband mellan syskonordning och

hur mycket föräldrarna hjälper sina barn med läxor eller vilka förväntningar de har på dem.

Resultaten ligger i linje med att föräldrar lägger mindre tid och resurser på barn som är födda senare i syskonskaran; exempelvis genom att minska övervakningen av läxläsningen, vara mer tillåtande mot tevetittande och intressera sig mindre för skolarbetet; en tolkning som överensstämmer med tidigare studier (se exempelvis Hotz och Pantano, 2013 och Avarett, Argys och Rees, 2011). En alternativ tolkning är att syskonordningen påverkar barns personliga egenskaper genom exempelvis syskonrivalitet, och att föräldrar anpassar sig och behandlar barn olika beroende på deras personlighet.

Tabell 6 Effekter av syskonordning på barns vanor och föräldrars investeringar

	Läxor (timmar/vecka)	Läser böcker (sd)	TV eller datorspel (timmar/vecka)	Föräldrars läxhjälp (förekomst)	Föräldrar talar om skolan (sd)	Föräldrars förväntningar (sd)
Andra barnet	-0,132 (0,085)	-0,353*** (0,069)	0,193** (0,085)	0,011 (0,0022)	-0,178** (0,0083)	-0,082 (0,0170)
Tredje barnet	-0,282** (0,133)	-0,500*** (0,111)	0,418*** (0,133)	0,013 (0,036)	-0,326** (0,0136)	0,076 (0,0279)
Fjärde barnet	-0,482** (0,205)	-0,513*** (0,172)	0,287 (0,213)	0,015 (0,054)	-0,509** (0,205)	-0,033 (0,432)
Femte barnet	-0,996*** (0,318)	-0,769*** (0,285)	1,025*** (0,353)	-0,077 (0,091)	-0,689** (0,290)	-0,300 (0,618)
Förklaringsgrad	0,048	0,147	0,095	0,024	0,027	0,029
p-värde: Skillnad mellan syskon	0,033	0,000	0,003	0,660	0,121	0,395
Observationer	31 908	26 145	30 799	32 636	23 034	11 829

Not: Analysen baseras på personer födda 1967, 1972, 1977, 1982, 1987, eller 1992 och som ingår i UGU-undersökningen. Resultaten i varje kolumn kommer från en separat analys. Det förstfödda syskonet är den utelämnade kategorin. I analyserna kontrollerar vi för alla kombinationer av alla syskons födelseår. Robusta standardfel redovisas inom parentes. p-värdet längst ner i varje kolumn kommer från ett F-test av den samlade effekten av syskonordning. *** / ** / * anger om resultaten är statistiskt säkerställda på 1-/5-/10-procentsnivå.

5 Slutsatser

Personliga egenskaper har stor betydelse för människors utbildningskarriär och framgångar på arbetsmarknaden. Även om familjen är viktig för att förklara skillnader i personlighet, finns betydande skillnader också mellan syskon i samma familj. För att öka förståelsen av hur uppväxtmiljön påverkar människors livschanser undersöker vi i denna rapport syskonordnings betydelse för personliga egenskaper och yrkesval. Syskonordningen fångar en viktig dimension av familjedynamiken, eftersom den miljö och de resurser som olika barn växer upp med systematiskt kan skilja sig åt med avseende på syskonordning.

Resultaten visar att storsyskon är mer sociala, uthålliga, stresståliga och initiativrika än småsyskon. Vi ser ett likartat mönster för olika mått på social förmåga: social mognad, uthållighet, initiativförmåga och känslomässig stabilitet.

Syskonordningen har också långtgående konsekvenser för människors karriärval. Förstfödda jobbar i större utsträckning som chefer, medan yngre syskon är mer benägna att driva företag. Att småsyskon blir egenföretagare stämmer väl med hypotesen i den psykologiska litteraturen att yngre syskon är mer rebelliska, riskbenägna och kreativa (se Sulloway, 1995 och 1996). Men vi inte kan avgöra om den högre andelen egenföretagare beror på att småsyskon faktiskt är mer innovativa och riskbenägna eller om det förklaras av deras sämre möjligheter på arbetsmarknaden.

Det finns en viktig könsdimension i syskonordningen. Den sociala förmågan påverkas av könssammansättningen hos de äldre syskonen. Den negativa effekten för en pojke att vara tredje barnet i familjen är dubbelt så stor om de äldre syskonen också är pojkar. För kreativa yrken är mönstret däremot det omvända; män i kreativa yrken har oftare storebröder än storsasystrar.

Vi undersöker varför syskonordning har en negativ inverkan på människors sociala förmåga och yrkesval. Orsaken går att hitta i miljöfaktorer som bestäms efter födseln, dvs. skillnader i uppväxtmiljö för barn med olika placering i syskonskaran (snarare än biologiska faktorer eller miljöfaktorer under graviditeten). När vi studerar specifika miljöfaktorer under de tidiga tonåren ser vi att studiebetendet påverkas av syskonordningen: barn som är senare i syskonskaran är mindre benägna att läsa böcker, lägger mindre tid på läxor och mer tid framför teven än förstfödda barn. Föräldrar talar också mindre om skolan med sina senarefödda barn. Att föräldrar lägger mindre tid och resurser på barn som är födda senare i syskonskaran kan vara en förklaring till varför syskonordningen påverkar social förmåga och möjligheter på arbetsmarknaden. Men detta utesluter inte att andra faktorer – exempelvis syskonkonkurrens – också kan vara viktiga för att förklara resultaten.

Referenser

- Adler, Alfred. 1927. *Menschenkenntnis*. Leipzig: Fischer.
- Adler, Alfred. 1928. "Characteristics of the first, second, and third child." *Children* 3(14).
- Anger, Silke. 2012. "Intergenerational Transmission of Cognitive and Non-Cognitive Skills." I *From Parents to Children: The Intergenerational Transmission of Advantage*, red. John Ermisch, Markus Jäntti och Timothy Smeeding, 393–421. New York: Russell Sage Foundation.
- Argys, Laura M., Daniel I. Rees, Susan L. Avarett och Benjamin Witoonchart. 2006. "Birth order and risky adolescent behavior." *Economic Inquiry* 44(2): 215–233.
- Averett, Susan L., Laura M. Argys och Daniel I. Rees. 2011. "Older siblings and adolescent risky behavior: does parenting play a role?" *Journal of Population Economics* 24(3): 957–978.
- Barclay, Kieron J. 2015. "A within-family analysis of birth order and intelligence using population conscription data on Swedish men." *Intelligence* 49(March–April): 134–143.
- Björklund, Anders och Markus Jäntti. 2012. "How important is family background for labor-economic outcomes?" *Labour Economics* 19(4): 465–474.
- Black, Sandra E., Paul J. Devereux och Kjell G. Salvanes. 2005. "The more the merrier? The effect of family size and birth order on children's education." *The Quarterly Journal of Economics* 120(2): 669–700.
- Black, Sandra E., Paul J. Devereux och Kjell G. Salvanes. 2011. "Older and wiser? Birth order and IQ of young men." *CESifo Economic Studies* 57(1): 103–120.
- Black, Sandra E., Paul J. Devereux och Kjell G. Salvanes. 2015. "Healthy (?), Wealthy and Wise: Birth Order and Adult Health." Working Paper 21337. Boston: National Bureau of Economic Research.
- Black, Sandra E., Erik Grönqvist och Björn Öckert. 2016. "Born to Lead? The Effect of Birth Order on Non-Cognitive Abilities." IFAU Working Paper 2016:18. Uppsala: Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

- Bleske-Reчек, April och Jenna A. Kelley 2014. "Birth order and personality: A within-family test using independent self-reports from both firstborn and laterborn siblings." *Personality and Individual Differences* 56(1): 15–18.
- Booth, Allison L. och Hiau Joo Kee. 2008. "Birth order matters: the effect of family size and birth order on educational attainment." *Journal of Population Economics* 22(2): 367–397.
- Borghans, Lex, Angela Lee Duckworth, James J. Heckman och Bas ter Weel. 2008. "The economics and psychology of personality traits." *Journal of Human Resources* 43(4): 972–1059.
- Bowles, Samuel, Herbert Gintis och Melissa Osborne. 2001. "The determinants of earnings: A behavioral approach." *Journal of economic literature* 39(4): 1137–1176.
- Bronoe, Anne Ardila och Ramona Molitor. 2015. "Birth Order and Health of Newborns: What Can We Learn from Danish Registry Data?" Working Paper 2015/13. Essen: CINCH.
- Bu, Feifei. 2014. "Sibling Configurations, educational aspiration and attainment." Working Paper 2014-11. Essex: ISER.
- Butcher, Kristin F. och Anne Case. 1994. "The Effect of Sibling Sex Composition on Women's Education and Earnings." *Quarterly Journal of Economics* 109(3): 531–563.
- Conley, Dalton. 2000. "Sibling Sex Composition: Effects on Educational Attainment," *Social Science Research* 29(3): 441–457.
- Cunha, Flavio, James J. Heckman, Lance Lochner och Dimitriy Masterov. 2006. "Interpreting the Evidence on Life Cycle Skill Formation." I *Handbook of the Economics of Education*, Volume 1, red. Eric Hanushek och Finis Welch, 697–812. Amsterdam: North Holland.
- Cunha, Flavio och James J. Heckman. 2007. "The Technology of Skill Formation." *American Economic Review* 97(2): 31–47.
- Dahl, Gordon. B. och Enrico Moretti. 2004. "The demand for sons: Evidence from divorce, fertility, and shotgun marriage." Working Paper 10281. Boston: National Bureau of Economic Research.
- Damian, Rodica Ioana och Brent W. Roberts. 2015. "The associations of birth order with personality and intelligence in a representative sample of U.S. high school students." *Journal of Research in Personality* 58(October): 96–10.

- Deschenes, Olivier. 2002. "Estimating the Effects of Family Background on the Return to Schooling." Working Paper 10-02. Santa Barbara: University of California Santa Barbara.
- Dixon, Melissa M., Carla J. Reyes, Mark F. Leppert och Lisa M. Pappas. 2008. "Personality and birth order in large families." *Personality and Individual Differences* 44(1): 119–128.
- Dunkel, Curtis S., Colin R. HARBKE och Dennis R. Papini. 2009. "Direct and indirect effects of birth order on personality and identity: Support for the null hypothesis." *The Journal of Genetic Psychology* 170(2): 159–175
- Dunn, Judy. 1993. *Young children's close relationships: Beyond attachment*. Newbury: Sage Publications.
- Dunn, Judy och Penny Munn. 1987. "Development of justification in disputes with mother and sibling." *Developmental Psychology* 23(6): 791-798.
- Ejikemans, Marinus, Frans van Poppel, Dik Habbema, Ken Smith, Henri Leridon och Egbert te Velde. 2014. "To old to have children? Lessons from natural fertility populations." *Human Reproduction* 29(6): 1304-1312.
- Ernst, C. och J. Angst. 1983. *Birth order: Its influence on personality*. New York: Springer Verlag.
- Furman, Wyndol och Duane Buhrmester. 1985. "Children's perceptions of the personal relationships in their social networks." *Developmental Psychology* 21(6): 1016–1024.
- Grinberg, Alice. 2015. "The effect of birth order on occupational choice." *Atlantic Economic Journal* 43:463–476.
- Grönqvist, Erik, Björn Öckert och Jonas Vlachos. 2016. "The Intergenerational transmission of cognitive and non-cognitive abilities." *Journal of Human Resources* Forthcoming.
- Härnquist, Kent, 2000. "Evaluation through follow-up: A longitudinal program for studying education and career development." I *Seven Swedish longitudinal studies in behavioral science*, red Carl-Gunnar Janson, 156–245. Stockholm: Forskningsrådsnämnden.
- Hauser, Robert M. och Hsiang-Hui Daphne Kuo. 1988. "Does the Gender Composition of Sibships Affect Women's Educational Attainment?" *Journal of Human Resources* 33(3): 644–657.

- Havnes, Tarjei. 2010. "Sibling rivalry over parental care. Intra-household conflict and child investment." Opublicerat manuskript.
- Healey, Matthew D. och Bruce J. Ellis. 2007. "Birth order, conscientiousness, and openness to experience: Tests of the family-niche model of personality using a within-family methodology." *Evolution and Human Behavior* 28(1): 55–59.
- Heckman, James J. och Yona Rubinstein. 2001. "The importance of non-cognitive skills: Lessons from the GED testing program." *American Economic Review* 91(2): 145–149.
- Heckman, James J., Jora Stixrud och Sergio Urzua. 2006. "The effects of cognitive and noncognitive abilities on labor market outcomes and social behavior." Working Paper 12006. Boston: National Bureau of Economic Research.
- Hotz, V. Joseph och Juan Pantano. 2013. "Strategic parenting, birth order and school performance." Working Paper 19542. Boston: National Bureau of Economic Research.
- Howe, Nina, Christina M. Rinaldi, Melissa Jennings och Harriet Petrakos. 2002. "No! The Lambs Can Stay out Because They Got Cozies: Constructive and Destructive Sibling Conflict, Pretend Play, and Social Understanding." *Child Development* 73(5): 1460–1473.
- Jefferson, Tyrone Jr., Jeffrey H. Herbst och Robert R. McCrae. 1998. "Associations between Birth Order and Personality Traits: Evidence from Self-Reports and Observer Ratings." *Journal of Research in Personality* 32(4): 498–509.
- Juntunen, Kaisa, Esa Laara och Antti Kauppila. 1997. "Grand Grand Multiparity and Birth Weight." *Obstetrics & Gynecology* 90(4 Pt 1): 495–499.
- Kaestner, Robert. 1997. "Are Brothers Really Better? Sibling Sex Composition and Educational Achievement Revisited." *Journal of Human Resources* 32(2): 250–84.
- Kantarevic, Jasim, och Stéphane Mechoulan. 2006. "Birth order, educational attainment, and earnings an investigation using the PSID." *Journal of Human Resources* 41(4): 755–777.
- Khong T. Y., E. D. Adema och J. J. Erwich. 2003. "On an anatomical basis for the increase in birth weight in second and subsequent born children." *Placenta* 24(4): 348–353.

- Kristensen, Petter. och Tor Bjerkedal. 2007. "Explaining the relation between birth order and intelligence." *Science* 316(5832): 1717–1717.
- Lehmann, Jee-Yeon K, Ana Nuevo-Chiquero och Marian Vidal-Fernandez. 2014. "The Early Origins of Birth Order Differences in Children's Outcomes and Parental Behavior." Opublicerat manuskript.
- Lindqvist, Erik och Roine Vestman. 2011. "The Labor Market Returns to Cognitive and Noncognitive Ability: Evidence from the Swedish Enlistment." *American Economic Journal: Applied Economics*, 3(1): 101–128.
- Marini, Victoria A. och John E. Kurtz, (2011). "Birth order differences in normal personality traits: Perspectives from within and outside the family." *Personality and Individual Differences* 51(8), 910–914.
- Michalski, Richard L. och Todd K. Shackelford. 2002. "An Attempted Replication of the Relationships between Birth Order and Personality." *Journal of Research in Personality* 36(2): 182–188.
- Mood, Carin, Jan. O. Jonsson, och Erik. Bihagen. 2012. "Socioeconomic persistence across generations: cognitive and noncognitive processes." I *From parents to children: the intergenerational transmission of advantage*, red. John Ermisch, Markus Jäntti och Timothy M. Smeeding, 53–84. New York: Russell Sage Foundation.
- Parker, Wayne D. 1998. "Birth-order effects in the academically talented." *Gifted Child Quarterly* 42(1): 29–38.
- Paulhus, Delroy L., Paul D. Trapnell och David Chen. 1999. "Birth Order Effects on Personality and Achievement within Families." *Psychological Science* 10(6): 482–488.
- Phinney, Jean S. 1986. "The structure of 5-year olds' verbal quarrels with peers and siblings." *Journal of Genetic Psychology* 147(1): 47–60.
- Pollet, Thomas V., Pieterneel Dijkstra, Dick P.H. Barelde och Abraham P. Buunk. 2010. "Birth order and the dominance aspect of extraversion: Are firstborns more extraverted, in the sense of being dominant, than laterborns?" *Journal of Research in Personality* 44(6): 742–745.
- Price, Joseph. 2008. "Parent-Child Quality Time: Does Birth Order Matter?" *Journal of Human Resources*, 43(1): 240–265.
- Rohde, Percy A, Klaus Atzwanger, Marina Butovskaya, Ada Lampert, Iver Mysterud, Angeles Sanchez-Andres och Frank J. Sulloway. 2003. "Perceived parental favoritism, closeness to kin, and the rebel of the family:

- The effects of birth order and sex.” *Evolution and Human Behavior* 24(4): 261–276.
- Rohrer, Julia M., Boris Egloff och Stefan C. Schmukle. 2015. “Examining the effects of birth order on personality.” *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 1128(46): 14224–14229.
- Saroglou, Vassilis och Laure Fiassé. 2003. “Birth order, personality, and religion: a study among young adults from a three-sibling family.” *Personality and Individual Differences* 35(1): 19–29.
- Shantz, Carolyn U. och Willard W. Hartup. 1992. “Conflict and development: An introduction. Conflict in child and adolescent development.” I *Conflict in Child and Adolescent Development*, red. Carolyn U. Shantz och Willard W. Hartup. New York: Cambridge University Press.
- Sulloway, Frank J. 1995. “Birth order and evolutionary psychology: A meta-analytic overview.” *Psychological Inquiry* 6(1): 75–80.
- Sulloway, Frank J. 1996. *Born to rebel: Birth order family dynamics, and creative lives*. New York: Pantheon.
- Zajonc, Robert B. och Gregory B. Markus. 1975. “Family configuration and intellectual development.” *Psychological Review* 82(1): 74–88.
- Zajonc, Robert B. 1976. “Family Configuration and Intelligence.” *Science*, 192(4236): 227–236.

Appendix

Tabell A1 Genomsnittlig social förmåga och IQ efter typ av sysselsättning

	Social förmåga	IQ
Anställd [n=823 466]	0,077 (0,962)	0,090 (0,964)
varav:		
– Toppchefer [n=5 296]	0,815 (0,854)	0,752 (0,733)
– Chefer [n=83 297]	0,545 (0,875)	0,527 (0,799)
– Kreativa yrken [n=8 903]	0,120 (1,007)	0,624 (0,779)
Egenföretagare [n=52 775]	0,011 (0,944)	-0,038 (0,922)
Ej sysselsatt [n=105 624]	-0,425 (1,104)	-0,301 (1,078)

Not: Tabellen anger medelvärde (standardavvikelse) för social förmåga och IQ för män i olika typer av sysselsättning och yrken födda 1952–1974 som genomgått mönstringen. Social förmåga och IQ bedöms vid cirka 18 års ålder och har standardiserats bland alla som mönstrar samma år. Yrkesuppgifterna omfattar perioden 1996–2009. För varje person används ett genomsnitt av de fem år som infaller närmast 45 års ålder (inom åldrarna 35–55) där yrkesuppgifterna viktas med inversen av urvalssannolikhet. Antalet observationer (summan av vikter) för varje typ av sysselsättning anges inom hakparentes.

Tabell A2 Effekter av syskonordning på social förmåga kontrollerat för IQ samt effekter av syskonordning på IQ

	Social förmåga	IQ
Andra barn	-0,061*** (0,004)	-0,181*** (0,003)
Tredje barn	-0,109*** (0,007)	-0,299*** (0,007)
Fjärde barn	-0,135*** (0,011)	-0,372*** (0,010)
Femte barn	-0,172*** (0,018)	-0,422*** (0,017)
Kontrollerar för IQ	JA	–
Observationer	564 788	564 788

Not: Analysen baseras på män i familjer med minst två söner födda 1952–1982 och som genomgått mönstringen. Personligheten bedöms vid omkring 18 års ålder och har standardiserats för alla som mönstrar samma år. Resultaten i varje kolumn kommer från en separat analys, och alla analyser kontrollerar för familjefixa effekter och barnens födelseår. I kolumn 1 kontrollerar vi även för IQ. Det förstfödda syskonet är den utelämnade kategorin. Robusta standardfel redovisas inom parentes. *** / ** / * anger om resultaten är statistiskt säkerställda på 1-/5-/10-procentsnivå.